

HG: Non-Formal Analysis in Nordic Syntax (Dan/Swe), (OCT 90 rev)

Contrastive Diagram:

fields (topology):

I C F

positions (topology):

c s/{x} v {s} (a) (v) o/p (a)

Danish

manifestations (syntax):

c s'/{x} ||v| {s'} |ca||{v}iv| o/p' |a

Swedish

manifestations (syntax):

c s'/fs/{x}||v/cv|{dö/ö}\{ca}<{s'}|ca||{v}iv/va/a|ö//sp'[(e)pp]|a

Referencer:

- Bergman, G. 1968. *Kortfattad svensk språkhistoria*. Bokförlaget Prisma: Stockholm.
- Diderichsen, P. 1946 (66). *Elementær Dansk Grammatik*. Gyldendal: København.
- Götzsche, H. (udk.). Non-Formal Analysis in Danish Syntax. *The Nordic Languages and Modern Linguistics* 7.
- Hansen, E. 1977. *Dæmonernes port*. Hans Reitzel: København.
- Holm, L. & K.Larsson. 1980. *Svenska meningar*. Studentlitteratur: Lund.
- Holmberg, A. 1986. *Word Order and Syntactic Features in the Scandinavian Languages and English*. Ph.Diss., Department of General Linguistics, University of Stockholm.
- Hudson, R. 1984. *Word Grammar*. Basil Blackwell: Oxford.
- Johannisson, T.(ed.). 1964. *Nutidssvenska. Uppsatser i grammatik*. Almqvist & Wiksell: Stockholm.
- Jørgensen, H. 1989. Über die sonderbare Weise, wie die Dänen die Fälle benutzen. Manuskript til foredrag ved Universitæt Wien.
- Norén, K. 1990. Svenska partikelverbs semantik. Doktorsavhandling, Institutionen för nordiska språk, Göteborgs Universitet.
- NyS 16/17 (Nydanske studier & almen kommunikationsteori)
- Platzack, C. 1988. Den centralskandinaviska bisatsordföljdens framväxt. *Studier i svensk språkhistoria*. Lund University Press: Lund.

Mette Kunø og Erik Vive Larsen (udg.):
3. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog
Århus 1990

PRODATA - TENDENSER OG UDVIKLINGER I BØRNS SKRIFTSPROG

Af Elisabeth Hansen (Danmarks Lærerhøjskole)

PRODATA er et forsknings- og udviklingsprojekt i folkeskolen på de yngste og mellemste klassetrin. (3.-5. klasse). Hovedideen i projektet er at undersøge børns skriftsprogstilegnelse i en kombination af procesorienteret skrivepædagogik som pædagogisk metode (PRO-) og anvendelse af elektronisk tekstbehandling (-DATA).

Procesorienteret skrivepædagogik

I procesorienteret skrivepædagogik lægges vægten på skriveprocessen og arbejdet med teksten frem mod et afsluttet produkt i stedet for at lægge hovedvægten på det færdige skriftlige produkt. Tekstarbejdet bliver centralt. Dette betegner en kursændring i den pædagogiske praksis i arbejdet med skriftlig dansk i skolen.

Hovedideerne kan meget kort formuleres således:

- Den skriftlige arbejdsproces opdeles i en række faser, hvorved skriveprocessen enkelte momenter bliver nemmere at overskue.
- Lærerens korrektioner ændres til rådgivning og hjælp, mens teksten bliver til.
- Eleverne gøres til hinandens hjælpere (et pædagogisk greb).
- Skriveprocessen bliver offentlig og foregår i klassen.
- Ved bedømmelsen af det skriftlige arbejdes lægges både vægt på, hvorledes skriveprocessen er forløbet, og på den færdige tekst.

Skriveprocessens faser

I det foreliggende projekt er der arbejdet ud fra en opdeling i faser, som fremgår af nedenstående oversigt:

*1. Idéfase

Idémylder, tankekort, idéliste, logskrivning, stofindsamling, genvalg, modtager ...

*2. Første udkast

Hurtig skrivning. Gerne tidsbegrænset. Etb eller i hånden

*3. Første respons

Indholdsaspekter i fokus. Elevgrupperespons eller lærerkonference

*4. Andet udkast

Bearbejdelse på grundlag af respons. Etb

5. Anden respons

Indholds- og formaspekter. Elevgruppe eller lærerkonference

6. Tredje udkast. Færdigt produkt

Færdigbearbejdelse af teksten. Rettelse af formelle fejl. stavekontrol m.v. Udskrift

7. Evaluering

Processen evalueres

*8. Offentliggørelse

Skrivehjørne, læsetekster, aviser, breve, tekster til mig o.s.v.

Det er væsentlig at være opmærksom på, at dette er en meget detaljeret og udbygget opdeling i faser. Ikke alle faser skal gennemføres hver gang og ikke alle skrivelser behøver at føres helt frem til en færdigbearbejdet tekst. De med * mærkede faser er dem, det er væsentligst at få med.

Anvendelse af etb

Når tekster skal bearbejdes i flere omgange er etb et naturligt og yderst fornuftigt og praktisk arbejdsredskab - det kan nærmest betragtes på linie med symaskinen i håndarbejde. Det er meget nærliggende at give selv små elever adgang til at bruge etb. For nogle af dem er selve nedskriften ofte besværlig og tidsrøvende, uden at resultatet derved med sikkerhed bliver pænt, overskueligt eller blot egentligt læseligt for andre. At bede et sådant barn om at skrive sin tekst om, vil være uoverkommeligt, mens det kan gå nemmere og mere tilfredsstillende på computer.

Eleverne har adgang til pc'er med dobbelt diskettedrev, keyboard, farveskærm og matrixprinter. Der hører et lille professionelt tekstbehandlingsprogram til, nemlig TekstAssistent, version 2.0. Det indeholder en lille dansk stavekontrol. Computerne er placeret i de almindelige klasseværelser og er i princippet tændt og til rådighed for eleverne i alle klassens timer - og frikvarter. Der er 4 pc'er pr. klasse med 17 - 26 elever.

Deltagere

I skoleårene 1988/89 og 89/90 deltager 3 klasser i projektet: En 3. klasse og en 4. klasse fra Syvstiernes skolen i Værløse (nordlig københavnsk forstads kommuneskole) og en 3. klasse fra Hjørring (provinsskole med blandet bebyggelse).

Klassens dansklærere deltager i samarbejde med mig. Lærerne har ingen specielle forudsætninger, men er dygtige og erfarne pædagoger, som ved min henvendelse selv har valgt at deltage i udviklingsarbejdet.

Forskningsdata

Som data for forskningen har jeg en række forskellige materialer:

- Alle elevtekster i alle udgaver fra de to skoleår
- Prøvetekster med alle elever, i alt 3 fælles opgaver (august 1988, juni 1989 og juni 1990)
- Læseprøver med alle elever - to gange i hvert skoleår (ca. november 1988, maj/juni 1989, november 1989 og maj/juni 1990)
- Staveprøver med alle elever - to gange i hvert skoleår
- Handskrift-"prøver" - ved begyndelsen, efter et og efter to skoleår
- Elevspørgeskemaer efter det første skoleår, juni 1989, og igen efter andet skoleår, juni 1990: om skriveprocessen og om at bruge elektronisk tekstbehandling
- Elevinterview med få udvalgte elever, forår 1989
- Forældrespørgeskemaer: 1. Ved projektets start om deres egen og deres børns holdninger til den pædagogiske metode og til brug af etb. Endvidere spørgsmål om forældrenes eget forhold til at skrive. 2. Efter et skoleårs forløb om forældrenes holdninger og erfaringer og deres indtryk af børnenes oplevelse af arbejdet
- Lærerevalueringer, halvårsrapporter og evalueringssamtaler
- Lærerkommentarer til og karakteristik af hver enkelt elev i klassen
- Lærerkommentarer løbende i den ene klasse til elevernes arbejde
- Klasserumsobservationer ved mig

Disse data bliver naturligvis drøftet med lærerne og inddraget i overvejelserne om tilrettelæggelsen af arbejdet i klasserne, mens udviklingsarbejdet er i gang.

Data danner desuden materialer til de rapporter, som udarbejdes om PRODATA-projektet.

Forskningsmål

Forskningsprojektet drejer sig dels om udforskning af børns skriftsprogudvikling og dels om undersøgelser af kombinationen af en pædagogisk metode og et arbejdsredskab. Som DLH-forsker må jeg nemlig hele tiden have to mål for øje: grundforskningen og den anvendte forskning.

Hovedtendenser efter de 2 års arbejde med PRODATA

Om procesorienteret skrivning:

- Eleverne har tilegnet sig den procesorienterede skrivnings grundideer og har fået indarbejdet arbejdsrutiner til en procesorienteret skrivning.
- Børnene har lært at arbejde konstruktivt og åbent med idéfasen forud for den første nedskrivning.
- Eleverne betragter den første nedskrivning som et udkast, der skal arbejdes videre med.
- Elevernes måde at omskrive og bearbejde det første udkast har udviklet sig meget i løbet af perioden.
- Alle elever er glade for at skrive. Skrivelvsten er bevaret eller forøget.
- Alle elever har været med. De svage har i særlig høj grad fået udbytte af undervisningen.
- Der skrives meget og godt for dette alderstrin.

Om elektronisk tekstbehandling:

- Et lille professionelt tekstbehandlingsprogram kan elever i 3. og 4. klasse hurtigt lære at bruge.
- Ikke alle funktioner bruges; ikke alle elever bruger de mulige funktioner lige meget, men alle behersker de elementære funktioner på egen hand.
- Alle elever skriver på pc'erne.
- Der er ikke forskel på nigers og drenges brug af pc'erne til tekstbehandling.

Om den pædagogiske tilrettelæggelse og valg af metode:

- Alle lærerne er så glade for denne måde at arbejde på, at de igen vil vælge denne måde i arbejdet med skriftlige dansk. De vil også benytte i-deerne i arbejdet i andre fag.
- Arbejdsformen stiller krav til læreren om at have rollen som understøttende og hjælpende voksen - og ikke kontrollerende og korrigerende.
- Den procesorienterede skrivepædagogik med etb lægger op til en værktødspræget undervisningsform.

Sidegevinster:

- Nogle svage læsere bliver bedre læsere i kraft af tekstarbejdet ved computerne.
- Børnene lærer nogle arbejdsmetoder og oparbejder en viden om, hvorledes tekster bliver til, som overføres til andre arbejdsopgaver end i det skriftlige arbejde i dansktimerne.
- Arbejdsmetoderne og den oparbejdede viden om tekster overføres spontant som nyttig og anvendelig viden og som brugbare redskaber i arbejdet med litterære og faglige tekster.

Centrale færdigheder og sidegevinster

I det følgende vil jeg give en nærmere udfoldelse af sidegevinster og udvikling af teksterne. Eksemplerne vil være taget fra de to klasser som begyndte som 3. klasser i skoleåret 1988/89.

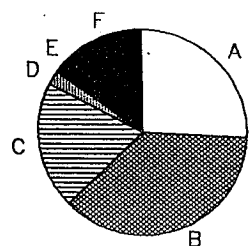
Læseudvikling

I klasserne er der taget standardiserede læseprover hvert halve år. I 3. klasserne er der frem til foråret i 4. klasse taget læseproven SL60. Klassernes samlede læseudviklingen ligger pænt placeret sammenlignet med landsresultaterne.

Klasserne har udviklet sig meget. Fra at være klasser med gode læsere svarende til gruppen af gode klasser er de efter 1½ år som klasser betragtet placeret meget over det normale niveau. Der er faktisk ingen eller stort set ingen elever, hvis læsestandpunkt kræver særlig pædagogisk indsats.

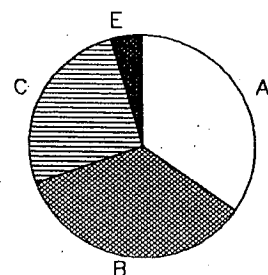
Øvre referencefordeling - SL60

3. kl. Nov.

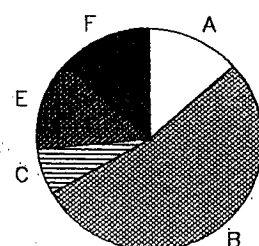
SL60 NOV-88

3asy 3. kl.

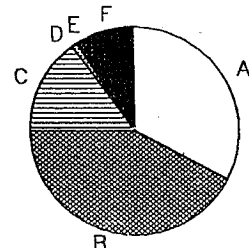
SL60 JAN-89

3cho 3. kl.

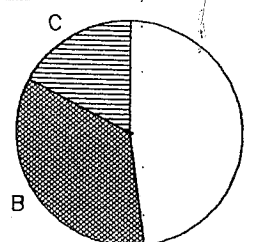
Øvre referencefordeling - SL60

3. kl. Maj

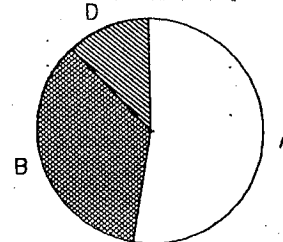
SL60 MAJ-89

3asy 3. kl.

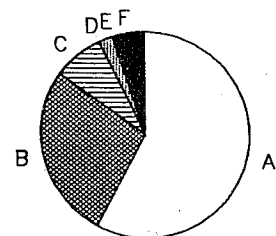
SL60 JUNI-89

3cho 3. kl.

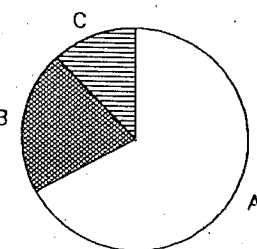
Øvre referencefordeling - SL60

4. kl. Nov.

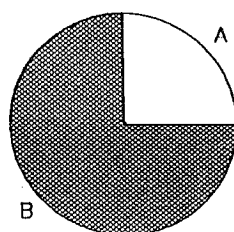
SL60 NOV-89

3asy 4. kl.

SL60 JAN-90

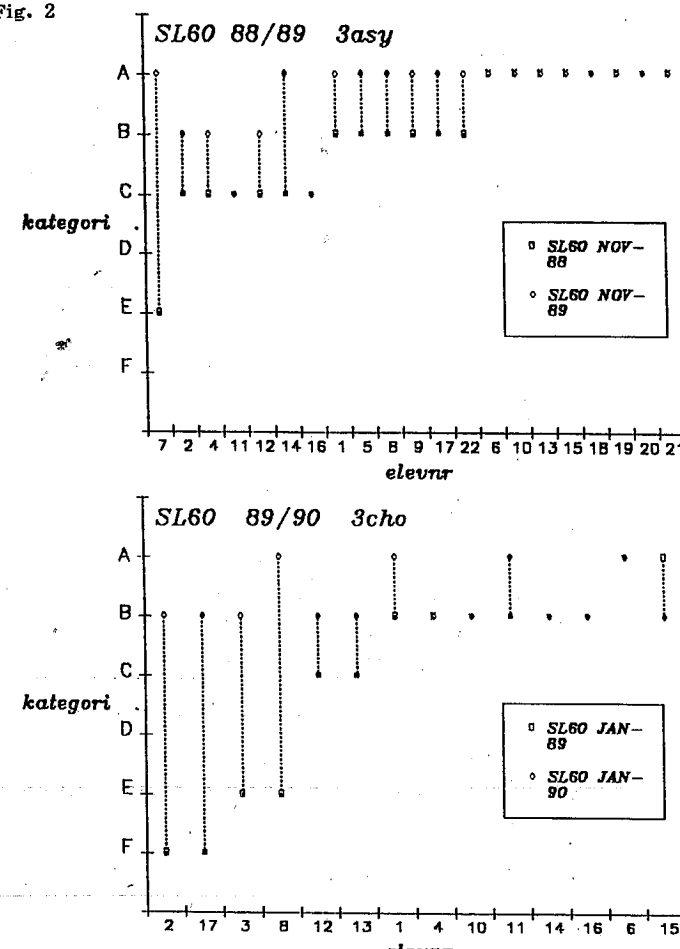
3cho 4. kl.

I diagrammerne i fig. 1 vises resultaterne fra de to 3. klasser for de tre prøver. SL60 er en standardiseret sætningslæseprøve udarbejdet til disse klassetrin. A- og B-læsere er sikre og uproblematisk læsere, mens C-, D- og E-læsere er mindre sikre eller usikre læsere, som kræver pædagogisk opmærksomhed; F-læsere har problematiske resultater, som gør, at udviklingen må følges nøje. Diagrammerne viser tydeligt udviklingen i klasserne. Læseniveauet er meget fint.

En landsundersøgelse foretaget i 1987 (af Dansk Psykologisk Forlag) sammenfatter nogle procentiske fordelinger af læseresultaterne i to kategorier: "øvre fordeling" og "nedre fordeling" for henholdsvis gruppen af de kommuner, hvor eleverne scorer højt, og gruppen af de kommuner, hvor eleverne har en lavere placering.

Fig. 2

De svage elever er kommet flot med. Nogle svage læsere, som i første prøve var E- eller F-læsere har udviklet sig til at blive B- eller A-læsere i perioden - vel at mærke uden at have modtaget særlig læseundervisning. Det fremgår af fig. 2. Lærerne er sikre på, at arbejdet med at skrive på computerne og fascinationen af pc'erne har været en væsentlig årsag til den gunstige udvikling. Nogle svage drenge har lært sig at læse ved at lege med maskinerne.

I diagrammet i fig. 2 sammenholdes resultaterne af SL60 (sætningslæseprøven) taget midt i 3. klasse (markeret med kvadrat) og midt i 4. klasse (markeret med rude) for hver elev. Drengenes resultater er afsat med åbne signaturer, mens pigernes er angivet med udfyldte signaturer. Læg især mærke til: 3asy07 (dreng), 3cho02 (dreng), 3cho08 (dreng) og 3cho17 (pige), der alle er gået meget frem i læsestandpunkt.

Stavning

Elevernes stavefærdighedsniveau er målt. Det kunne være en bekymring, at eleverne blev dårligere til at stave eller mere ligeglade med korrekt stavning som følge af den procesorienterede skrivnings mindre vægt på formel korrekthed end på indholdet. Det kunne også tænkes, at eleverne blev dårligere til at stave ved at bruge tekstbehandlingsprogrammets stavekontrol.

Specielt har nogle forældre på forhånd været bekymrede for deres børns stavefærdighed. Men der synes ikke at være grund til bekymring - tværtimod.

Staveprøverne viser en positiv udvikling, således at flere elever staver bedre på andet prøvetidspunkt. Også med hensyn til stavning kan noteres fin fremgang for nogle af de svage stavere. Dette gælder bl.a. for nogle af de samme børn, som markerede sig ved læseprøverne: 3cho08, 3cho02 og 3asy07 (alle drenge).

Elevernes staveniveau er ifølge mine undersøgelser fuldstændig alderssvarende. De har samme fejlprocent, og de begår samme typer fejl som andre børn på samme alderstrin.

Anvendelse af stavekontrollen på en hensigtsmæssig måde er i høj grad et udviklingsspørgsmål.

Pædagogisk set er det en stor fordel, at stavekorrektioner kan lægges uden for lærerrollen. Det er ikke læreren som person, der påpeger "fejl", men computeren. En anden fordel er, at dette understreger forskellen på arbejdet med det indholdsmæssige og det formelle. Det gælder om først at få indholdsrige tekster, dernæst at få den formuleret på en god måde og endelig at gøre dem formelt korrekte. Derved kan "skriveblokeringer" måske undgås. (Jf. elevernes bevarede skrivelyst)

For nogle elever har arbejdsformen og etb betydet, at de er kommet i gang med at skrive på trods af deres egen oplevelse af, at de ikke er gode til at stave. De ville efter al sandsynlighed ellers have skrevet betydeligt mindre. Alene det er et positivt resultat.

Andre elever er blevet bedre til at skrive løs og bruge de ord, de gerne vil, selv om de ikke er sikre på, at de kan stave dem rigtigt. Det er vigtigt for elevernes udvikling på langt sigt.

Ordbogsopslag er blevet indarbejdet for nogle af de gode elever. Når staveprogrammet foreslår nogle ord, er en del af eleverne bevidste om, at ingen af de foreslåede stavemåder passer på det ord, de vil bruge. Men der er også elever, som ukritisk stadig accepterer en af de foreslåede stavemåder. Tilsvarende kniber det for en hel del elever at fastholde, at selv om stavekontrollen ikke har udpeget et ord, kan det godt være forkert stavet. Derfor slipper en hel del fejl igennem i første omgang.

Det vil være naturligt - ligesom det er almindeligt i andre klasser på disse trin - at give eleverne staveøvelser fx i form af stavekurser også med denne arbejdsform. Hvornår stavekurserne skal ligge, afhænger af klassens niveau og elevernes ambitionsniveau m.h.t. korrekthed.

Håndskrift

Elevernes håndskrift har været fulgt ved "skriveprøver". Eleverne har skullet skrive så pænt som muligt og så meget som muligt på 10 minutter. Skriftprøverne er efterfølgende sammenlignet.

Elevernes håndskrift har nogle forældre på forhånd været bekymret for. Der er imidlertid ingen grund til at være bekymret for håndskriftens udvikling. Elevernes håndskrift er alderssvarende.

Eleverne bruger faktisk deres håndskrift meget, fordi de skriver mere, end de ellers ville have gjort. Desuden har der i årets løbet været

arbejdet helt normalt med opøvelse af skønskrift. Dels har der været skrivekurser, og dels har eleverne kunnet vælge at øve skønskrift som fri aktivitet, når der var pause i det øvrige arbejde. Mange elever vælger faktisk denne mulighed. Endelig har den ene klasse som hjemmeopgave gerne villet have skønskriftsøvelser for.

Eksempel på udvikling af teksterne

I det følgende vises en enkelt elevs udvikling som eksempel til belysning af udviklingen i elevernes skriftsprog. Af pladshensyn kan der desværre ikke bringes flere elever som eksempler, skønt det ville kunne vise tendenserne mere nuanceret. Eksempler ville bl.a. kunne vise, hvorledes eleverne efterhånden bliver bedre i stand til at fastholde et fokus i deres tekst, at give fortællingerne et forløb og en slutning og at udbygge teksten med detaljer, som gør teksten levende og forståelig for læseren.

Det valgte eksempel er en solstrålehistorie, men den er der adskillige af i materialet.

En elev med stor udvikling

Udviklingen illustreres hos en dreng, som er en svag læser, men dygtig til at fortælle. Det er elev 3cho08, som har vist stor fremgang i læsning og stavning i løbet af året. Han var således en E-læser i januar i 3. klasse, men er blevet en A-læser ved sommertid. (jf. ovenfor)

Hans tekster ved projektets start i 3. klasse viser, at han har store problemer bl.a. med sin skrift (han visker meget ud og har mange reversaler) og med sin stavning. Han skriver således:

Første skriveopgave. Skriftprøve

Tekstens ordlyd:

Hvad tænker pigen på
Det er Renes mor der syr. Renes far ser posten igennem og jeg sidder og kigger i en bog. På bordet står en blomst. Bogen jeg kigger i hedder Den kæmpestore Kat. Renes far sidder ved det i hjørnet. På væggen hænger et tæppe. Klokken er 4 nu ... (ulæseligt)

HVAD TÆNKER PIGEN PÅ

De er Renes mor der syr. Renes far ser posten i gennem og læg bogen og kigger i en bog. På bordet står en blomst. Bogen jeg kigger i hedder Den kæmpestore Kat. Renes far sidder ved det i hjørnet på væggen hænger et tæppe. Klokken er 4 og nu bliver

I slutningen af 3. klasse er han i det skriftlige arbejde nået langt. Her vises hans idémøder på computeren, hans første og tredje udkast i den afsluttende prøvetekst: EN SPENDENDE OPLEVELSE. Man kan se, hvorledes han er i stand til at skrive ideer ned og ordne dem i grupper. Han formulerer sit første udkast, idet han ændrer rækkefølgen i forhold til idélisten; han bearbejder og retter til, så beretningen fremstår som færdig tekst i 3. udkast. Overskriften på hans historie er I KØBENHAVN. Det er bemærkelsesværdigt, at drengen aldrig har været i København, men alligevel har kunnet skrive så overbevisende.

Idémøder

1
jeg havet glet mig mange uger for vi skule kørte klokken 9 en sønta aften i slutningen af sommerferien

2
i tivli
jeg prøvet rutsebanen
balung gøgen
bolt kast
spolse toget
ratobiliern
og ranter ting

3
i vokskabinet
jeg så Dacddiua
og frangensstejn uhyr og da jeg så ham folte jeg en form for gensynsglæde og jeg så og sa flere figure

4
jeg var og så på stojet og i rune tårn og vi besøgte og sa noget familie til os

Første udkast

jeg havet glædet mig til den ferie i flere uger hov nu har jeg jo glemt at fortælle at vi hver år er et eller andet sted i danmark og det er en ferie på 2 3 dage. vi tog avsted klokken 9 om aftenen og det var en søndag og vi skule af sted i den sidste uge af sommerferien.

vi kom til københavn klokken 8 9 stykker om morgenen. vi skule bo hos noget familie. og så gik der et par timer med at pake ud og da det var gjort skule vi have mad og da vi havet spist gik vi en tur på støjet og vi var også i rune torn og der var en fantastisk udsigt over hele københavn. jeg så de anter torne og jeg så husene. der var en slags kigter og dem skule man pute penge i og så kune man se langt væk. og så var klokken 6 7 stykker også gik vi på rasturang. neste dag var vi i et vokskabinet vi så dacddlua og frangens uhyr og da jag så ham følte jeg en form for gensynsglæde og jeg så og så flere figure

vi var også i tivli den siste aften jeg var i rutsebanen og balongyngen bolt kast tompula spølse toget ratobiliern og ranter ting og det var så sjovt og det var og så rat og neste dag skule vi hjem.

I december i 4. klasse er han kommet endnu længere. Klassen skal gruppevis opføre et julespil for en mindre klasse. Han skriver her et oplæg til et julespil JUL HOS JULEMANDEN, som omformes fra første udkast til tredje udkast, idet der indføres en fortæller og regibemærkninger. (Se fx l. 3 og l. 61) Ændringer har været overkommelige ved anvendelsen af etb. Læg mærke til de meget flotte formuleringer og tekstens afsluttede handlingsforløb. (Se fx l. 50-56)

Han bruger uforfærdet de ord, han ønsker skønt han stadig i udpræget grad er "lydstaver". Bemærk samtidig den usikre brug af tekstbehandlingsprogrammets ordstavekontrol, som giver flere rigtige stavemåder i nogle tilfælde (fx l. 77-77). mens eleven i andre tilfælde ukritisk stadig accepterer helt vilde forslag (fx l. 56-57). Senere tekster

Tredje udkast

jeg havet glædet mig til den ferie i flere uger hov nu har jeg jo glemt at fortælle at vi hver år er et eller andet sted i danmark og det er en ferie på 2 3 dage. vi tog afsted klokken 9 om aftenen og det var en søndag og vi skule af sted i den sidste uge af sommerferien.

vi kom til københavn klokken 8 9 stykker om morgenen. vi skule bo hos noget familie. og så gik der et par timer med at pakke ud og da det var gjort skule vi have mad og da vi havet spist gik vi en tur på støjet og vi var også i rune torn og der var en fantastisk udsigt over hele københavn. jeg så de anter torne og jeg så husene. der var en slags kigert og dem skule man putte penge i og så kunne man se langt væk. og så var klokken 6 7 stykker også gik vi på restaurant. neste dag var vi i et vokskabinet vi så dracula og frankensteins uhyre og da jag så ham følte jeg en form for gensynsglæde og jeg så og så flere figurer

vi var også i tivoli den siste aften jeg var i rutsebanen og balongyngen bolt kast tompula spølse toget ratobiliern og ranter ting og det var så sjovt og det var og så rat og neste dag skule vi hjem.

viser, at han kommer frem til bedre stavning. Andre stavfejl fanges ikke af stavekontrollen (fx l. 14 og 35).

En tekst med et forløb i historien, en god fantasi og stor fortælleglæde. Teksten fremtræder pænt og læseligt for de andre og fungerer fint i sammenhængen.

Han kommer ud over sine problemer og er en glad skriver.

Første udkast

Det foregik i 1800 tallet, på Grønland, den 19 december,

julemanden var blevet alvorlig sy, af sommersyge. så de havde tilkaldt julemandens far, Via nissefonen, (som lignede en ske liggende på et grødfad, vor man talte i skeens og grøden var det man drejede på)

julemor: det dig svigerfar!

farfar: ja

julemor: forstår du julemanden er blevet sy, (snøft) så han ikke kan komme ud med pakkerne, kan du komme og hjælpe os, med det farfar: det kan jeg da godt farvel julemor: farvel og tak.

Et par timer senere, kom farfaren flyvende og humpede ud af kanen,

farfar: av av.

julemor: hvad er der i vejen, (hun ligger sin hånd på hans ryg) DU HAR JO FAET GIGT

farfar: det tror jeg desværre også nissebarn: nej du må blive rask igen, vi kan da ikke lade børnene vente forgæves på pakkerne

julemor: nej men hvad kan vi så gøre

farfar: "du har ret Børnene må undvære deres pakker i år

julemor: Nej, ved alle kuld sorte katte og gloende grød sker udbrød julemor Kom så børn, nu skal i til at lave julegaver, og så laver jeg noget juleøl med julepulver. det skal nok få far rask.

Også to de fat, julemor lavede juleøl, børnene lavede skøjter, ski og kælke og farfar huggede bræn-

Tredje udkast

fortæller: Det foregik i 1800 tallet, ingen hved mere persis vornår på Grønland, den 19 december,

julemanden var blevet alvorlig syg af sommersyge. så de havde tilkaldt julemandens far Via nissefonen (som lignede en ske liggende på et grødfad vor man talte i skeens og grøden var det man drejede på)

julemor: det dig svigerfar

farfar: ja

julemor: forstår du julemanden er blevet sy (snøft) så han ikke kan komme ud med pakkerne kan du komme og hjælpe os med det farfar: det kan jeg da got farvel julemor: farvel og tak.

fortæller: et par timer sener kom farfaren flyvende og humpede ud af kanen

farfar: av av

julemor: hvad er der i vejen (hun ligger sin hånd på hans ryg) DU HAR JO FAET GIGT

farfar: det tor jeg desværre også nissebarn: nej du må blive rask igen vi kan da ikke borne vente forgæves på pakkerne

julemor: men hvad kan vi så gøre

farfar: "du har ret Børne må undvære deres pakker i år

julemor: Nej ved alle kuld sorte katte og gloende grød sker" udbrød hun Kom så børn nu skal i til at lave julegaver også laver jeg noget juleøl med julepulver det skal nok få far rask

fortæller: også to de fat julemor lavede juleøl børnene lavede skøjter ski og kælke og farfar

de. 10 minutter senere var jule-
øllet med pulver færdigt .

Nisemor: nu er ølet færdigt
farfar: det av: var god gå nu der
ind.

Hun gik ind til julemanden som
var meget syg, han lå i en him-
melseng hvor udskårne slanger
snoede sig op af stolperne, himme-
len var propos rød, og det samme

var dynen og pudsen, men alt det-
te Fremhævede blot julemandens
ejen blegghed, hun gik hen til
sengen, og helte drikken i hans
mund, et minus senere blev hans
kinder lidt rødere in før og han
slog øjen op

tak viskede han svagt
og faldt i søvn igen
hun listede ud og lavede noget ri-
sengrød

en time senere satte de sej til bors

sådan gik der nogle dage og det
gik fremad med julemandens hel-
bred den ene dag kunne han sede
op i sengen den anden kunne han
lave julegaver og den 23 om af-
tene var han blevet helt rask så
han aflivede kunne komme ud og
aflevere gaverne til alle børne i
hele verden alle gaverne blev læs-
set op i kanen og rans dyrene
spend for og så fløj han

nisebarn: farvel og god tur kære
far.

julemanden: tak min søn HO HO HO
HO og nu kunne man roligt sige at
alle artige børn i verden kunne
onelettet op.

Se, det er et rigtigt eventyr!

huggede brænde. 10 minutter
senere var juleøllet med pulver
færdigt

julemor: nu er ølet færdigt
farfar: dat av var got gå nu der
ind.

fotler: Hun gik ind til julemanden
som var meget sy han lå i en him-
mel seng vor ud skoene slanger
snoede sig op af stolperne himme-
len var propos rød g det samme
var dynen og pudsen men alt dette

Farum hvede blot julemandens
ejerne blegghed hun gik hen til
sengen og helte drikken i hans
mund et minus senere blev hans
kinder lidt rødere in før og han
slog øjen op.

Julemanden: tak (viskede han svagt)
Fortæller: og faldt i søvn igen
hun listede ud og lavede noget
risengrød som de kunne få til af-
tensmad og en time senere satte de
sig til bords

sådan gik der nogle dage og det
gik fremad med julemandens hel-
bred den ene dag kunne han sid-
de op i sengen den anden dag
kunne han lave julegaver og den
23 om aftenen var han blevet helt
rask så han aflivede kunne komme
ud og aflevere gaverne til alle
børne i hele verden alle gaverne
blev læsset op i kanen og rens-
dyrene spændt for og så fløj han
af sted.

Nissebarn: farvel og god tur kære
far.

julemanden: tak min søn HO HO HO
HO og nu kunne man roligt sige at
alle artige børn i verden
kunne ånde lettet op.

Litteratur:

Elisabeth Hansen: Forældrenes møde med procesorienteret skrivepædagogik og tekstbehandling. PRODATA. Delrapport. Danmarks Lærerhøjskole. Institut for Dansk Sprog og Litteratur/Institut for Småbørnspædagogik. 1989

Elisabeth Hansen: Elever og lærere arbejder med procesorienteret skrivning og tekstbehandling. Forløb og erfaringer. PRODATA. Delrapport. (Under udarbejdelse, planlægges udgivet i 1990)

Elisabeth Hansen: Børns tekster med procesorienteret skrivning og tekstbehandling. Udviklinger og tendenser. PRODATA. Delrapport. (Under udarbejdelse)

Elisabeth Hansen: Skrivningens indre dialog. I Når teksten bliver til. Tale, skrift og drama. Dansk lærerforening. København, 1990.

Elisabeth Hansen: Skriveproces og tekstbehandling. Erfaringer fra et projekt om procesorienteret skrivning i 3. - 5. klasse med anvendelse af datamaskiner. Lund. 26. februar 1990. I: Skrivutveckling. Studentlitteratur, Lund (1991, p.t. under trykning)